

Indledning

Ældre- og plejebolig politikken er udarbejdet i samarbejde mellem en række relevante aktører med tilknytning til området, herunder Ældreråd, Handicapråd, Beboerforeninger, Center for Handicap- og Socialpsykiatri, Misbrugsområdet og Ældreområdet.

I Ældre- og plejeboligpolitikken er fokus rettet mod boliger til ældre borgere, der bliver dog ikke skelnet skarpt mellem ældre- og plejeboliger og handicapboliger.

Målgruppen for Ældreboligpolitikken er de ældre borgere i Slagelse Kommune, men politikken beskriver også forhold, der er relevante for andre medborgere, herunder yngre handicappede. Fremover vil visioner og projekter, der vedrører plejeboliger, koordineres fremadrettet i samarbejde med Handicap- og Socialpsykiatri og andre relevante interessenter med udgangspunkt den boliganalyse, der ligger klar i maj måned 2009.

Ældre- og plejeboligpolitikens indhold

Gruppen af borgere man beskriver som "de Ældre" er lige så farverig som alle andre grupper af borgere. Både hvad angår fysiske, sociale og økonomiske muligheder, for slet ikke at tale om interesser, ønsker og behov. Ældre- og plejeboligpolitikken tager sit afsæt i denne mangfoldighed.

Adskillige forskningsresultater af de ældres ønsker til deres bolig, viser dog et klart sammenfald med hensyn til visse forhold. Herunder giver de fleste ældre udtryk for at ville bo i en bolig som de kan kalde deres hjem. Men hvad er et hjem? Kigger man på hvad ordet hjem betyder så handler det om følelser som sikkerhed, ro og et sted hvor man kan være sig selv alene og i fællesskab med sine nærmeste.

Kommunen kan ikke give den enkelte ældre følelsen af et hjem. Det er jo subjektivt, hvad den enkelte borger forstår ved et hjem, men kommunen kan, med de boliger de renoverer og særligt bygger, sætte gode rammer, der i videst muligt omfang giver beboerne mulighed for et hjem og det er ambitionen med denne Ældre- og plejeboligpolitik.

Mission

- at bygge de mest optimale boliger for Slagelse Kommunes ældre.

Vision

- at fremtidssikre ældre- og plejeboligerne, bl.a. med velfærdsteknologi, så de også indfanger behov og forventninger fra den kommende generation ældre

Formål

- at forstå nuværende og kommende ældres ønsker, forventninger og behov til deres bolig og omsætte denne viden til konkret fremtidssikret praksis i kommende renoveringssager og nybyggerier
- at beskrive rammerne for etablering og renovering af ældre- og plejeboliger generelt

Målgruppe

- er de borgere, der i overensstemmelse med de til enhver tid gældende visitationsregler, har krav på og mulighed for at flytte i en ældre- og plejebolig, som Slagelse Kommune har visitationsretten til.

Værdier

- Afventer kommunens overordnede værdier

Trivsel, hjemlighed og værdighed

At man bør kunne trives i sit hjem, er jo uomtvisteligt. Trivsel knytter sig til den enkelte borgers oplevelse. Om den enkelte oplever trivsel afhænger dog af at mange forhold som bolig, pleje, personale, pårørende, sansestimuli, ernæring osv. Så vidt det er muligt, skal eksisterende og kommende boliger forsøge at indfange så mange faktorer, der påvirker personens samlede oplevelse af trivsel som mulig, herunder udsigten fra boligen, det sociale fællesskab, boligens indretningsmuligheder osv.

- Ældre- og plejeboligen skal bygges i overensstemmelse med de ældres behov. Fremtidens ældre- og plejebolig i Slagelse Kommune er min. 65 m² inklusiv fællesarealer.
- Der skal arbejdes på at bryde grænser ned mellem livet udenfor og livet indenfor Ældre- og plejeboligens mure. Der skal være liv og fornøjelser i Ældre- og plejeboligområdet, i form af fornøjelser, musik, teater, foredrag, fællesaktiviteter, gæsterum til pårørende osv.
- Teknologi og andre nye tiltag er vigtige, men skal kunne gå hånd i hånd med et hjem præget af trykthed, nærvær og hjemlighed.

Fleksibilitet og boligens rumlighed, indretning og teknologi

- Boligerne skal være fleksible og skal kunne tilpasses individuelle behov. Ud over en entre, der adskiller det private rum fra det offentlige
- Som i den øvrige bolig skal badeværelset være præget af handicapvenlige forhold
- Flexibiliteten skal sikre at der overalt i boligen kan skrues op og ned for teknologi og pleje i forhold til beboerens konkrete behov.
- Hjælpe midler som kørestole og rollatorer mv. skal kunne anbringes hensigtsmæssigt på nogle til formålet tiltænkte steder.
- Boligen består af 1 rum, der kan indrettes efter beboerens konkrete behov. Der bør være mulighed for en rumopdeling, der alt efter behov kan adskille soveværelse fra opholdsstue. Garderobeskabe kan gøre det ud for rumdelere.
- Teknologi, der understøtter den personlige handle- og valgfrihed skal i videst muligt omfang benyttes.
- Nogle beboere ønsker måske slet ingen tekniske hjælpemidler og er det på nogen måde muligt for beboeren, under hensyntagen til plejepersonalets ressourcer, beboerens sikkerhed og sundhed mv. at klare de daglige opgaver i huset uden teknologiens hjælp, så skal det være muligt at fravælge den i det omfang det kan lade sig gøre, jf. afsnit om fleksibilitet i Ældre- og plejeboligen.
- De tekniske foranstaltninger skal, når de bliver tilgængelige for almene boligbyggerier, kunne betjenes af beboeren. Eksempelvis med en fjernbetjening eller med stemmestyring, hvilket der kan være med til at give borgeren en frihed.
- Velfærdsteknologi må ikke kunne erstatte den daglige træning og forebyggelse i de daglige gøremål

Boform og boligernes arkitektoniske udformning

- I enhver boform skal det være muligt at leve på den måde, som man i udstrakt grad ønsker det
- Bygninger skal se attraktive og spændende ud, men de hjemlige rammer og funktionaliteten er vigtigere end det spektakulære ydre.
- Til hver bolig skal der være et markeret indgangsparti, der ligner enhver anden indgang til en privat bolig, ligesom der skal være mulighed for at opbevare evt. hjælpemidler som udekøretøjer, evt. i et udhus.

- Til de ægtepar, der ønsker det, skal der være mulighed for boliger til ægtepar, hvilket også er lovpligtigt fra 2009¹. Derfor skal boliger målrettet ægtefolk bygges efter de standarder der i øvrigt gælder for ældre- og plejeboliger i Slagelse Kommune, men med et ekstra rum.

Tilgængelighed

- Boligerne skal være tilgængelige for besøgende og gangbesværede og skal generelt være indrettet handicapvenligt
- Boligerne skal i videst mulig omfang placeres hensigtsmæssigt i forhold til indkøb, bibliotek eller andre praktiske og kulturelle udflugtsmuligheder

Fællesarealer, udearealer og sociale fornøjelser

- Fællesarealerne skal indeholde et opholdsrum. Til fællesrummet skal der være køkken eller spisekøkken. Køkkenerne skal have en tilstrækkelig størrelse til at mindre grupper kan vælge at trække sig til side og spise sammen alene. Køkkenerne skal være egnede til at den ældre aktivt kan deltage i madlavningen, hvis han eller hun ønsker det.
- Fællesarealer og udearealer skal være synlige og tilgængelige. Det skal være områder der er rare og udfordrende at færdes i og de skal så vidt muligt kunne tilbyde borgeren et godt udsyn, hvor der syder af liv både udenfor og indenfor udearealerne
- til hvert boligområde skal rammerne være til stede for et væld af aktiviteter, der, for så vidt man ønsker det, indbyder til at deltage aktivt og som udgør et socialt omdrejningspunkt

Særlige aflastningsafsnit

- Muligheden for særlige midlertidige døgnafsnit i fremtidige bygge- og renoveringssager, skal medtænkes.

Ældre- og plejeboligens geografiske placering

- Så vidt det overhovedet er muligt skal borgeren kunne blive boende i sit nærmiljø. Det er derfor mest hensigtsmæssigt at der bygges boliger, i så forskelligt beliggende områder, at så mange borgere som muligt kan få en ældre- og plejebolig i nærheden af det tidligere hjem.

Ejerforhold

- Der skal være mulighed for alle varianter, både ejer, leje og andel

Miljømæssige hensyn

- Miljømæssig bæredygtighed skal medtænkes i alle renovationer og nybyggerier fremover. Alt lige fra genbrugsmaterialer, solvarme, jordvarme og vindmøller skal anvendes i videst mulig omfang.

Plejepersonalets arbejdsmiljø i boligerne

- Den trivselsmæssigt indrettede bolig skal samtidig indrettes hensigtsmæssigt i forhold til plejepersonalets arbejdsmiljø, sådan så rammerne for hensigtsmæssige løft er til stede, så der på badeværelserne og i resten af boligen, er plads til at det mest hensigtsmæssige antal personer, kan deltage i de nødvendige løft mv. ligesom diverse hjælpemidler skal kunne tilvejebringe arbejdsmiljømæssigt forsvarlige arbejdsvilkår for Slagelse Kommunes plejepersonale.

¹ Undersøgelser fra Sverige viser at 2 rum øger sandsynligheden for skilsmisser, frem for 3 rumsboliger. Undersøgelsen mere end antyder at den trange plads, fraværet af privatsfæreretten også overfor ens ægtefælle kan, have konsekvenser for parforholdet i en sen alder.

Lovgrundlag

- Nybyggerier på ældre- og plejeboligområdet skal, hvad angår bygge- og finansieringsrammerne forholde sig til enten Serviceloven eller Almenboligloven.

Procesbeskrivelse

Ældre- og plejeboligpolitikken er blevet til ud fra et ønske om at optimere og renovere forholdene på to plejecentre i kommunen. Ambitionerne om at renovere de to plejecentre, greb dog hurtigt om sig og udvidedes til en ambition om at fremtidssikre alle nybyggede og renoverede ældre- og plejeboliger i Slagelse Kommune. Med afsæt i disse ambitioner afholdte Center for Ældre en temadag under overskriften "Fremtidens ældre- og plejeboliger". Tanken var at de inviterede politikere, borgere og embedsmænd med inspiration fra to indlæg om fremtidens ældre og deres behov, skulle give deres bud på, hvordan fremtidens ældre- og plejeboliger indenfor en årrække på 10-15 år, skal se ud i Slagelse Kommune.

Efter temadagen blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af bruger- pårørende repræsentanter, Rådsmedlemmer, politikere og embedsmænd, der blandt andet inspireret af to besøg på et nyt plejecenter i Odsherred og et velfærdsteknologisk forskningsprojekt i Odense Kommune, har udarbejdet nærværende Ældre- og plejeboligpolitik.

I vinteren og foråret 2009 gennemføres en analyse af Slagelse Kommunes boligsituation under 3 udvalg. Udvalget for Social og Omsorg, Udvalget for Handicap og Socialpsykiatri og Udvalget for Sundhed og Forebyggelse. Analysen skal give svar på spørgsmål som, hvordan udnytter Slagelse Kommune aktuelt sine ældre- og plejeboliger? Hvilke udviklingstendenser er der på boligområdet? Hvem bor i dag i ældreområdets boliger? Og kunne enkelte borgergrupper, der bor på kommunens plejehjem og i ældreboliger, have glæde af en anden type bolig og hvor mange drejer det sig i givet fald om? Et af de vigtigste svar analysen skal levere, er en række bud på, hvordan de mest optimale levebo miljøer ser ud, i respekt for borgerne.

Et af formålene med analysen er også at skabe et koordineret grundlag for fremtidens udbud af boliger på ældre-, handicap- og misbrugsområdet i Slagelse Kommune mellem de 3 relevante politikområder, Social og Omsorg, Handicap og Socialpsykiatri og Sundhed og Forebyggelse.

På sigt skal Ældre- og plejeboligpolitikken integreres i Slagelse Kommunes samlede Social- og Omsorgspolitik og derudover indgå i Slagelse Kommunes boligpolitik, efter den har været behandlet og godkendt i diverse relevante udvalg og Råd.

Beskrivelse af kommende projekter

- Der gennemføres en boliganalyse på ældreområdet, vinter og forår 2009
- Plejecentret Solbakken på Motalavej er egnet til teststed for nuværende og kommende teknologi. I samarbejde med Center for Robotteknologi, Teknologisk Institut. Slagelse Kommune vil teste og medvirke til udviklingen af banebrydende og anvendelig teknologi på ældreområdet i samarbejde med Teknologisk Instituts Center for Robotteknologi.
- Der vil blive arbejdet på at etablere samarbejde med bl.a. DTU og Arkitektskolen om udviklingen af fremtidens ældre- og plejeboliger. Bl.a. Vil en udfordring som at designe ældre- og plejeboliger, der har en tilpas størrelser, kan rumme moderne teknologi, er bæredygtige og som lever op til hjemlighedskravet en oplagt opgave for et forskningsprojekt.

Ældre- og Plejeboligpolitikken er godkendt af Udvalget for Social og Omsorg den 29. april 2009.